

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXII.

Nr. 200.

Brașov, Joi-Vineri 10 (22) Septembrie.

1899.

Autonomia Românilor uniți.

Relativ la cele petrecute în conferința episcopescă din Budapesta, un fruntaș mirean al bisericii române unite ne trimite următorul articol:

În conferința episcopescă cenchiată de primatele Ungariei, Metropolitul Mihalyi, pe care foile maghiare toate îl titulază numai arhiepiscop și-l pun consecutiv tot în coda arhiepiscopilor unguri, a dat expresiune nedumeririi credincioșilor săi români gr. uniți față de îndrăsnela comisiei de două-deci și șapte a Congresului romano-catolic, care a tractat și dispus în elaboratul său în mod suveran despre autonomia bisericii române unite; tot-odată Metropolitul a precizat atitudinea episcopilor români față de proiectata autonomie a bisericii romano-catolice cerând — cum se exprimă de sigur nu fără țintă foile unguresci — „ca autonomia Românilor uniți să nu se delature de tot prin autonomia regnicolă”.

La acesta, se asigură, a răspuns în fruntea celor 3—4 episcopi romano-catolici, orgoliosul și romanofag episcop al Oradiei Schlauch: că lucrul nu se ține de conferința episcopescă; că Congresul autonom și toți membrii lui sunt conchiamați prin rezoluțiune prea înaltă, și că este trebuia episcopilor și „representanților români”, ce atitudine vor să observe față de acesta, și în fine, că în tot cazul plenul congresului este chemat a decide în această cauză.

Noi încă suntem de astădată, pe neașteptate, de părerea Eminenței sale din Oradea, cu singura deosebire, că mergem mai departe cu un pas și declarăm, că nici plenul congresului romano-catolic n'are nici un drept, prin urmare nu este nici chemat a hotări în cauza autonomiei bisericii române unite.

În cauza acestei autonomii nu poate hotări nimeni altul, decât episcopatul român unit și deputații aleși de cler și de popor pentru Congre-

sul autonomiei bisericii române unite. Acesta autonomie a bisericii lor, bună rea, esercitată ori neesercitată cum este, o au Români uniți de două sute de ani și țin cu totă tăria sufletului lor la ea, nevoind a fi infundați în nici o altă organizație străină. Sunt și firm deciziși nu numai a-și susține autonomia lor proprie, ci a și-o organiza din nou și așteptă cu nerăbdare, ca episcopatul român cu, în frunte cu Metropolitul dela Blașiș, să facă în scopul acesta pașii de lipsă a locul prea înalt. Cei mai bine de un milion de credincioși ai bisericii vor secunda, ca un singur om, acestor pași, precum a dovedit adunarea din Clușiș dela 1897 și mulțimea de representații și hotăriri ale sinodelor protopopesci, adresate arhierieilor.

Noi Români uniți n'avem dera „cere” nimic nici dela conferința episcopescă romano-catolică, nici dela congresul romano-catolic. Romano-catolicii nici n'ar pute să ne dea autonomia bisericii, decât n'am avé-o, nici pot să ni-o ia pe aceea ce o avem. Noi cerem și trebuie să cerem numai dela locul cel mai înalt să se convoce și Congresul nostru autonom, ca să ne organizăm și să punem în lucrare și noi, după anumite statute sancționate, autonomia noastră bisericească. În privința acesta n'avem nici un amestec cu romano-catolicii. Dera n'avem noi ce conferi cu episcopatul romano-catolic, căci toate împrejurările noastre bisericesci și școlare difer de ale lor, prin urmare lor nici că le sunt cunoscute. În asemenea împrejurări nici nu se poate cugeta o conlucrare cu romano-catolicii.

Biserica noastră este și rămâne de sine stătătoare, nesupusă alteia; prin urmare capul ei, Metropolitul din Blașiș, are el să concheme conferințe episcopesci și congrese bisericesci, dera să nu fiă chemat la de aceste de capul altei biserici. Eță de ce ținem noi morțiș, și de ce

pretindem dela episcopatul nostru să facă odată un pas energetic, ca să se lămurască starea bisericii noastre înaintea țării și a tronului și să scăpăm de uneltirile, ce ținesc a ne băga și a ne pierde în masa romano-catolicilor, nimicindu ne astfel biserica străbună și dând o lovitură de mörte și națiunei noastre.

Convocarea delegațiunilor. „Neue fr. Presse” este informat, că delegațiunile vor fi convocate pe ziua de 10 Noemvree, de cumva nu se va ivi ore-care piedecă.

„Soluțiunea firăscă a crizei”. Sub titlul acesta publică „Pester Lloyd” de ieri un lung articol din péna „unui distins bărbat austriac, care ocupă loc în drépta parlamentului și care a influentat mult la crearea noului pact”. Articolul conchide, că singura soluțiune normală, firăscă și constituțională a crizei ar fi, decât din majoritatea camerei austriace s'ar forma un guvern parlamentar. Acestui guvern trebuie să se impună, ca datorită, de a lua în considerare nu numai pretensiunile naționale îndreptățite ale majorității, ci și ale minorității. Ori-ce altă soluțiune este său imposibilă, cum e o schimbare de sistem, său nesuccesă a priori, cum ar fi numirea unui guvern de funcționari, său ori-care altă lovitură de stat. Trebuie făcut încercarea — dice — c'un guvern parlamentar al dreptei, ér decât o partidă ar cuteza să zădărnicească această unică soluțiune, contra aceleia să se îndrepte lovitură de stat.

În legătură cu acesta amintim, că în cercurile politice din Viena și Budapesta se mănține părerea, că conferința convocată pe poimâne de Dr. Fuchs nu va avé nici un rezultat, de-ore-ce Germanii nu vor participa la ea. În urma acesta poziția cabinetului Thun e foarte mult amenințată, ba se dice chiar, că căderea lui este numai cestiune de câte-va zile.

Kosuthiștii în afacerea Hentzi. Nu mai începe îndoiială, că kosuthiștii unguri vor să reia în cameră vechia lor armă în contra guvernului: afacerea Hentzi. După vorbirea, ce a ținut Francisc

Kossuth la Czegled, urmază acum pășirea lui Ugron Gabor. Acesta a convocat pe ziua de ieri o consultare cu aderenții săi, pentru-a stabili modul de procedere al luptei în parlament privitor la afacerea Hentzi. N'au alt-ceva de lucru „patriștii”.

Metropolitul Mețianu în visitațiune canonică.

Bran, 8 (20) Sept. 1899.

Înalt Prea Sfinția Sa Metropolitul Mețianu, amésurat programei, s'a prezentat Marți în mijlocul credincioșilor săi din Rășnov, ér ađi, Mercuri, în a celor dela Bran.

Marți dimineața un frumos banderiu de călăreți și un șir lung de trăsură a plecat dela Rășnov la Zărnescl, de unde fú adus Metropolitul în sunetul clopotelor și între ovațiunile mulțimei. La Rășnov îl întâmpină numărul popor, în frunte cu preoții Hamsea și Teculescu; apoi fruntașii sași ai comunei, primăria etc. Fú bineventat pe scurt, dera în cuvinte alese de preotul Hamsea, căruia Metropolitul i-a răspuns de asemenea pe scurt.

S'a oficiat serviciul divin de L. P. S. Sa asistat de archimandritul Pușcariu, monachul Dr. Eusebiu Roșca, preoții Hamsea, Teculescu, Comanescu și de diaconul Priscu. După terminarea serviciului divin, Metropolitul a ținut și aici o lungă și frumoasă vorbire plină de povețe pentru popor, ér după terminarea vorbirei în numele poporului a răspuns părintele Teculescu, în cuvinte pline de însuflețire și întrerupt adese-ori de popor cu urări de „să trăească” la adresa arhieriei. În fine s'a împărțit anafora și s'a dat binecuvântare poporului.

După biserica a urmat dejun la părintele Hamsea, unde s'au făcut tot-odată și recepțiunile. Cam pe la 12 ore din di a plecat de aici érăși la Zărnescl, însoțit și acum de banderiu.

Miercuri la 7 ore dimineața arhierieul, însoțit de un banderiu de vre-o 200 călăreți din Branul superior, plecă în comunele brănene. Înainte însă de a ajunge la Bran, s'a oprit cam o oră la Tohanul nou, a vizitat și aici biserica, a oficiat o mo-

FOILETONUL „GAZ. TRANS”.

Iobagul.

Narațiune, de D. de Lychdorff.

— Fine. —

În Polonia și Ungaria lumea e obișnuită să călătorască cu caii în galop; contele drept aceea nici nu băgă în seamă graba, cu care sbura acuma căruța. Eu cunosceam bine toate cărările și așa în loc să apuc spre Prusia, am cotit la stânga, ér când să deșteptă groful a doua di dimineața și să ordea în deplină siguranță, se pomeni dintr'odată, când voi să se cobóre, față în față cu grenadierii austriaci.

Domnul se îngălbeni mai rău decât cera și-l cuprinse un cutremur de sus până jos. Ofițerul, care era de comandă, cercetă cu de-amăruntul căruța și afă o mulțime de scrisori și documente compromițătoare, ér groful fú momentan aruncat în lanțuri. Domnul încă tot nu-și putea da seamă cum a cădüt în cursă, când zărindu-mă pe mine,

pricepüt momentan situațiunea. El se întorse spre mine cu multă greutate, căci fiările cele grele îl impedecau în mișcare.

„Așa-dără ție am să-ți mulțamesc, Vlad, prinsórea mea!” duse el. „Tu te-ai răsunat pe mine! Cine ar fi cređut, că canală e atât de simpitóre! Voi trebuie că aveți altfel de sânge în vine, decât țeranii de rând! și pricopsita de fică-ta era tot așa”.

Eu ridicai pumnul să-l isbeso în față, dera am fost prins de braț și un subofițer se résti la mine:

„Aici n'aveți să vă bateți; decât nu te porți cum se cade, am să te arunc și pe tine în lanțuri. Bagă de seamă, că și tu ești prizonier și că vei mai fi ascultat. Noi avem poruncă să facem cel mai scurt proces cu conjurații Poloni”.

Procesul a fost de fapt foarte scurt. Domnul a fost condamnat la muncă silnică pe viață în Spielberg, ér banii lui Iuda, ce mi-s'au dat mie, au fost de ajuns să-mi pot cumpéra o prăvălióră în Spielberg. Mie nu mi-a fost atât de câștig; eu

voiam să ved diľnic pe prizonier, voiam să fiu aproape de contele Sladkowsky. Cu durere a trebuit să constat, că inspectorul penitențiarului era foarte aplecat spre a fi mituit. Sladkowsky, precum se scie, e foarte bogat, și averea lui i-a ajutat să scape de toate acele pedepse rușinoșe corporale, de cari de altmintrelea n'ar fi putut scăpa, și cari aveau să le îndure totți acei prizonieri, cari n'aveau mijloce să cumpere pe păzitori. Patru ani am petrecut împreună în Spielberg, când i-se născu împăratului un copil în Viena. O sută și una bubuituri de tunuri anunțară din castel acest îmbucurător eveniment. Câte-va zile mai târziu urmă și amnestia cea mare; prizonierii politici au fost puși pe picior liber și așa își recăștigă și domnul nostru libertatea.

Eu stăteam la porța castelului în prăvălia mea, când plecă trăsura de călătorie a contelui. Nici când nu voiü uita privirea, ce mi-a aruncat'o în momentul acela. Par'că mă săgetase prin inimă. Copilul meu cel mort imi veni în minte:

Socotela mea încă nu era pe deplin răfuită cu contele.

Am plecat și eu momentan pe jos spre Galiția și am sosit aici cam în același timp, când a cumpărat Măria ta domeniul. Cu banii ce mi-au mai rămas, mi-am cumpărat pușca asta aléasă, și locuesc în crepătura de stâncă lângă Anica mea, ér hrana mi-o caut în pădure. Contele a afiat, că eu mă afü érăși în țără; de atunci se feresce de vânătoare și de pădure; el scie, că glonțul meu nu-și greșese ținta”. Moșul meu ascultă istoria cu o schimbăciósă dispozițiune, ér după o îndelungată pauză duse:

„Vlad, tu ai suferit în adevăr mult, dera l'ai și năcăjit mult pe contele. Patru ani în Spielberg în închisorile acelea strimte, întuneoșe și umede sunt în stare să frângă și cele mai puternice naturi. Eu cunosc Spielbergul cu toate grozăveniile sale, și tu decât ai fost acolo numai ca prăvăliaș, totuși ai vedüt și ai cunoscut camerele acelea înfiorătoare, tot atât de bine ca și mine. Fie-ți destul acum cu resbu-

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți

Scrieri economice:

Din mult prețiosul „Manual de agricultură rațională“ de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară din București (Ferăstrău) a apărut volumul III, intitulat **Zootehnia, sau Cultura generală și specială a vitelor cornute.** Acest volum este, ca și cele două de mai înainte, foarte mare, cuprinzând 779 pag., format mare 4°. In text conține 225 figuri.

Cuprinsul acestui volum e de un interes deosebit pentru economii de vite, căci tractează amănunțit și din toate punctele de vedere cultura vitelor de tot soiul, cum nu s'a mai scris încă nici într-o carte românească.

Materia întregă e împărțită în 12 părți, tratând diferitele specii de cultură a vitelor, corpul animalelor, rasa și divisiunile (regule de observat la împerecherea vitelor, etatea împerecherei etc.); mijlocele și metodele zootehnice de reproducere (arta împerecherei, diferitele feluri de încrucișări etc.); îngrijirea și creșterea vitelor domestice, nutrirea lor și alte multe. In capitolul XI se vorbește despre ovicultura, sau cultura oilor cu toate amănuntele lor, 6r în capitolul XII despre industria laptelui, arătând modul de conservare și fabricațiune a untului, smântânei, brânzei et. etc.

Opul d-lui Dr. Maior, după cum se știe, a fost premiat și din partea Academiei române. El a fost în modul cel mai favorabil apreciat de toate ziarele și revistele noastre, fiind în literatura română unic în felul său.

Agrologia sau Agricultura generală de Dr. G. Maior, profesor la școala centrală de agricultură din București. E cea mai bogată și tot-odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul, sămănatul, gunoitul etc., etc). Conține 217 figuri de-ale diferitelor aparate economice (pluguri, grape, tăvăluguri etc). E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia sau Cultura specială a plantelor, scrisă tot de D-l G. Maior. Această carte se estinde pe 611 pagini, format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-am-runtul soiul, modul de cultură, bôlele și vindecarea etc. pentru fâ care plantă, precum cereale (tot felul de bucate, ca grâu, secară, orz, ovés, orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, mazărice, rapiță, mac, șofran, hemeit, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfeclă, hrén, curechi și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoi, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compozițiuni pentru fânate și pășuni artificiale etc. Alt capitol tractează despre cultura fânateilor, altul irigațiuni, altul despre pășuni etc. Prețul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de **Constantin Dimian**, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Teoria dramei., cu un tratat introductiv despre frumos și artă, de **Dr. Iosif Blaga**, profesor în Brașov. E singura scriere românească în această materie și de mare interes pentru toți cei ce se interesează de literatura dramatică și peste tot de teatru. Prețul 1 fl. 80 cr. (+ 10 cr. porto.)

„Țera noastră“. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miadă-și și valea Mureșului, de **Silvestru Moldovan**, — e o scriere unică în felul său, atât de calduros apreciată de întreaga țiaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

Zarandul și Munții apusenii ai Transilvaniei, descriere de **Silvestru Moldovan**. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul său, ca și cea dintâi. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor să-și cunoască țera și némul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de d-na **L. Rudow-Suciu**. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dăr frumos și curat. Prețul 50 cruceri (cu porto 55 cr.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocațiuni, de **Tit. V. Gheaja**, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sau Pribeagul îndrăgostit, tradusă de **Dr. T. Este** o istorisirie interesantă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de **Vasiliu Ranta Buticescu**. E o bogată colecțiune de poesii, tipărite pe hârtia fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, câtră diferite rudenii, preoți, învățători și binefăcători, precum și vorbiri la diferitele ocațiuni școlastice, de **George Simu**. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

„Juvenilia“ este numele unei bogate colecțiuni de scrieri în prosă și poezie, scrise de **Sextil Pușcariu**. Conține vre-o 14 piese diferite în prosă și cam pe atâtea poesii. Cartea, frumos tipărită, conține 264 pag. 8° și costă 80 cr. (cu porto 85 cr.)

„Preotul ca ministru al sacramentului penitentei“, tractat teoretic, practic, prelucrat de **Arghirobarbu**, cu permis:unea superiorilor. Pseudonimul arghirobarbu e cunoscut în literatura noastră ca autorul multor scrieri de valoare, mai ales bisericesti, între cari este a se număra și scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui exemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun“, colecțiune de lecturi solidtore de caracter în direcțiune religioasă morală (Doctorul sufletesc și sfaturile lui pentru cei ce sunt aproape de timpul scăpării din închisore) tradusă de actualul preposit capitolar **Ioan Papiu**, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din trecutul Silvaniei legende de **Victor Russu**. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii poporelor și aplicațiunea lor la nașunea noastră“ de **Ioan Clinciu** profesor în București. Această scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbații iubitori de știință. Prețul 1 fl. (+ 5 cr. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Septembrie 1899.

Renta ung. de aur 4%	117.45
Renta de corone ung. 4%	95.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.80
Mag. căil. fer. ung. de est. I. emis	119.75
Bonuri rurale ungare 4%	93.90
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	162.—
osuri pentru rez. Tisei și Seghedin	140.25
Renta de argint austr.	99.90
Renta de hârtie austr.	99.80
Renta de aur austr.	117.85
Asuri din 1860.	137.40
Acțiuni de-ale Băncei austro-ungară	908.—
Acțiuni de-ale Băncei ung. de credit	382.50
Acțiuni de-ale Băncei austr. de credit	371.50
Napoleoniori	9.57
Mărci imperiale germane	58.97
London vista	120.62 1/2
Paris vista	47.77 1/2
Rente de corone austr. 4%	100.20
Note italiene	44.45

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Septembrie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.37	Vând.	9.39
Argint român. Cump.	9.30	Vând.	9.35
Napoleoniori. Cump.	9.63	Vând.	9.57
Galbeni Cump.	5.62	Vând.	5.67
Ruble Rusescei Cump.	127.75	Vând.	127.25
Mărci germane Cump.	58.70	Vând.	58.85
Lire turcescei Cump.	10.73	Vând.	10.87
Soris. fone. Albina 101.—	Vând 5%	101.50	

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anuntiu mai mult de odată se face scădemânt care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Se caută spre închiriere, eventual cumpărare **2 prese de fân.**

Informațiuni detaliate dă administratiunea noastră. 1 3.711.

De închiriat.

In Strada Castelului Nr. 50 și 52, in nouele case ale D-lui Nicolae Mocanu, se află

trei cuartire de închiriat.

Dintre aceste, două au câte trei odăi, 6r una două odăi. — Pe lângă acestea, bucătăria separată pentru fie-care cuartir, apoi pod, șopru pentru lemne etc. — A se adresa la proprietarul. 2— 3.710.

CHOCOLADA
TANIN
a lui
SZTRAKA
alină numai decât
DIAREE
și ori și ce
Durere de fole.
Cu totul nesticăciósă.
Gust bun.
Efect sigur.
Se capătă in Brașov la farmaciile F. Kelemen, V. Klein, Vict. Roth, F. Stenner și in Rășnov la farmacia d-lui M. Reiner.
(671,0—10).

Covore,
PĂNURİ pentru padiment,
STRAIE pentru cai, din fabrica de postav a lui
MARTIN H. LANG.
Colori veritabile, desenuri frumoșe și foarte durabile, lucrate numai din lână curată, se vënd — cât vor fi disponibile — cu prețuri reduse și ieftine, la
Martin H. Lang, fabrica de postav
Brașov, Strada Castelului nr. 59|61.
și la prăvălia din Strada Vămii nr. 14.

Atelierul W. RAUPERT, medic dantist,
Brașov, strada Mihael Weiss nr. 30.
Garantéză operații de dinți fără dureri, prin ametișă parțială sau totală, după dorință, cu cele mai noue preparate, eschis fiind ori și ce pericol.
Specialități: dinți artificiali fără placă de gumă, cari se pot purta fără a cauza neplăceri și sunt destul de siguri.
Confecționare de dinți solitari legați in aur pe rădăcină, după cel mai nou sistem american.
Plombări: cu aur, platină, argint și email, făcți artificiale, obturatori (gătlejuri), aparate de regulare.
Ôre de ordinațiune:
in fie-care zi dela 8—12 ôre a. m. și dela 2—6 ôre p. m.
In ôrele dela 8—10 a. m. pentru cei cu condițiuni materiale mai modeste. — Prețuri moderate. —
2— 6.703.

Primul stabiliment de uniforme in Brașov.
D. PLATOȘ
— Strada Mihail Weiss Nr. 20. —
Recomandă bogatul seu deposit de uniforme și articoli pentru tot felul de uniforme, cu prețuri foarte ieftine. — Cu deosebire pentru voluntarii, cel mai ieftin stabiliment de procurat uniforme, fără concurență.
O manta, o tunică, o blusă, un pantalon, un chipiv, o curea de lac, o păreche mănuși de piele, o cravată.
Tôte aceste articole costă numai **fl. 66.90 cr.**
Pentru esecutare strictă după regulament și uniforme potrivite garantéză
D. Platoș,
6—10.673. Croitoru Regimentului c. și r. de Inf. Nr. 50.